

व्यवसाय कराखालील थकबाकी
वसूलीसाठी व अनोंदित करदात्यांचे
सर्वेक्षण करण्याकरिता महिला
अभिकर्त्यांची नेमणूक करण्यासाठी
जिल्हाधिकारी स्तरावर गठीत केलेली
समिती रद्द करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:-व्यकर-२०२५/प्र.क्र.२४/कराधान-३

५वा मजला, मुख्य इमारत, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- १३ जानेवारी, २०२६.

संदर्भ:-

- १) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-व्यकर-११०२/प्र.क्र.६६/२००२/कराधान-३, दिनांक २८.५.२००२.
- २) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-व्यकर-२०२५/प्र.क्र.११/कराधान-३, दिनांक २८.४.२०२५.
- ३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-कार्याशा-२०२५/प्र.क्र.६/म-८, दिनांक ९.४.२०२५.

प्रस्तावना:-

राज्यात रोजगार हमी योजना राबविण्यासाठी लागणारा अतिरिक्त निधी उभारण्याकरीता दिनांक १.४.१९७५ पासून व्यवसाय कर लागू करण्यात आलेला आहे. सदर व्यवसायकरांतर्गत अनोंदित करदाते यांच्या नोंदणीचे काम करणे, व्यवसाय कराखालील थकबाकी वसूल करणे या कामांसाठी त्यावेळी विक्रीकर विभागातील मनुष्यबळ अपुरे पडत होते. त्यामुळे व्यवसाय कराची थकबाकी वसूल करणे व अनोंदित करदात्यांचे सर्वेक्षण करण्यासाठी, उच्च माध्यमिक परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या महिलांची निवड करण्याकरिता जिल्हाधिकारी स्तरावर संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये खालील प्रमाणे निवड समिती घटित करण्यात आलेली होती.

समितीची रचना-

१) जिल्हाधिकारी	-अध्यक्ष
२) सेवायोजन कार्यालय प्रमुख	-सदस्य
३) विक्रीकर विभागाचे वरिष्ठ अधिकारी	-सदस्य सचिव

मा. मुख्यमंत्री महोदय यांच्या निर्देशास अनुसरून, महसूल प्रशासनाच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन विविध समित्यांचा आढावा घेऊन सुसुत्रिकरण करण्याबाबत विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर यांच्या अध्यक्षतेखाली संदर्भ क्र.३ अन्वये समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने दिलेल्या निर्देशानुसार

संदर्भ क्र.१ येथील वित्त विभागाच्या शासन निर्णयान्वये स्थापन समितीबाबत निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

व्यवसायकरांतर्गत अनोंदित करदाते यांच्या नोंदणीचे काम करणे, व्यवसाय कराखालील थकबाकी वसूल करणे या कामांसाठी नेमलेल्या महिला अभिकर्ता यांना, लक्षांक ठरवण्यात आलेले होते; परंतु महिला अभिकर्ता यांना ठरवलेला लक्षांक गाठता आलेला नाही. तसेच, अभिकर्ता प्रमाणपत्र नुतनीकरणास देखील अत्यल्प प्रतिसाद मिळालेला आहे.

२. तसेच, राज्यकर विभागाच्या झालेल्या संगणकीरणामुळे ऑनलाईन नोंदणी करणे, विवरणपत्र भरणे, कर वसुलीसाठी GRAS प्रणालीचा वापर करणे, विविध शासकीय संस्थांकडे उपलब्ध असलेली व्यावसायिकांची माहिती मिळविता येते, त्यामुळे प्रक्रिया सोप्या झालेल्या आहेत. तसेच व्यावसायिक GST नोंदणी करण्यासाठी येतात त्याचवेळी त्यांच्याकडे व्यवसायकर नोंदणीसाठी देखील आग्रह धरला जातो. या सर्व बाबींमुळे अनोंदित करदाते यांच्या नोंदणीचे काम करणे, व्यवसाय कराखालील थकबाकी वसूल करणे या कामांसाठी आता अभिकर्त्यांची आवश्यकता भासत नाही. त्याचबरोबर व्यवसाय कराचे राज्य शासनाकडून नागरी स्वराज्य संस्थांकडे हस्तांतरण करण्याबाबत, वित्त विभागाच्या दिनांक २८.४.२०२५ च्या शासन निर्णयास अनुसरून, शासकीय समितीचे पुनर्गठन करणेबाबतची अभ्यास समितीने, जिल्हास्तरीय समिती रद्द करण्याची व सदर समिती पुनर्गठीत करण्याची आवश्यकता नसल्याची केलेली शिफारस केलेली आहे. त्यामुळे शासन निर्णय क्र.व्यक्र-११०२/प्र.क्र.६६/२००२/कराधान-३, दिनांक २८.५.२००२ रद्द करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०९९३९६४५३७०५०५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संजय कंधारे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. राज्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.

७. मा. अपर मुख्य सचिव (वित्त) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा. अपर मुख्य सचिव (महसूल) यांचे स्वीय सहायक, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. मा. अपर मुख्य सचिव (वित्तीय सुधारणा) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. मा. सचिव, नियोजन विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
११. मा. राज्यकर आयुक्त, वस्तू व सेवा कर विभाग, माझगाव, मुंबई.
१२. सर्व विभागीय आयुक्त.
१३. सर्व जिल्हाधिकारी.
१४. प्रधान महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१६. अधिदान व लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१८. निवडनस्ती (काराधान-३).